

МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ МЕТОДИКАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТАНИНГ ТАДҚИКИ

Нурмахматов Лутфулла Абдухomid ўғли,

Шахрисабз давлат педагогика институти ўқитувчиси

Annotatsiya: Bugungi tahlikali, turli yuqumli viruslar, zil-zilalar, tabiiy ofatlardan aziyat chekayotgan insoniyat uchun ta`lim jarayoni murakkab bo`lib qolmoqda desak yanglishmaymiz. Jarayonni online rejimda davom ettirish masalasini esa ko`pchilik birday qabul qildi. To`g`ri aloqa vositalardagi turli sabablarga ko`ra uzulishlar bu jarayonni murakkablashtiradi. Ammo masofaviy ta`limning tezkorlik bilan takomillashuvi bu jarayonni yanada talqin va tadbiq etishning asosidir.

Kalit so`zlar: masofaviy ta`lim, jarayon, ta`lim, ta`lim oluvchi, globallashtirish, internet, dastur.

Abstract: It is not wrong to say that the educational process remains complicated for humanity, which is suffering from various infectious viruses, earthquakes, and natural disasters. The issue of continuing the process online was accepted by many. Interruptions in proper means of communication for various reasons complicate this process. But the rapid improvement of distance education is the basis for further interpretation and application of this process.

Key words: distance education, process, education, learner, globalization, Internet, program.

Аннотация: Не будет ошибкой сказать, что образовательный процесс остается сложным для человечества, страдающего от различных инфекционных вирусов, землетрясений и стихийных бедствий. Вопрос о продолжении процесса онлайн был принят многими. Перебои в надлежащих средствах связи по разным причинам усложняют этот процесс. Но быстрое совершенствование дистанционного образования является основой для дальнейшей интерпретации и применения этого процесса.

Ключевые слова: дистанционное образование, процесс, обучение, обучающийся, глобализация, Интернет, программа.

Masofaviy ta'lim demokratik, sodda va bepul ta'lim tizimidir. U Buyuk Britaniyada ixtiro qilingan va hozirda Evropa aholisi tomonidan qo'shimcha ta'lim olish uchun faol foydalanilmoqda. Talaba doimiy ravishda amaliy topshiriqlarni bajarib, barqaror avtomatlashtirilgan ko'nikmalarga ega bo'ladi. Nazariy bilimlar qo'shimcha harakatlarsiz o'zlashtiriladi, o'quv mashqlarida organik ravishda to'qiladi. Nazariy va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga ma'ruzachidan keyin materiallarni tizimli o'rganish va audio va video vositalarda (agar mavjud bo'lsa) tinglash va takrorlash mashqlari jarayonida erishiladi.

Masofaviy usullardan foydalanish quyidagi yo'llar bilan ta'minlanishi mumkin:

- elektron pochta orqali yoki bevosita ta'lim muassasasining elektron resursida ma'ruza, amaliy, o'quv, davriy va boshqa materiallar bilan almashish;
- videokonferentsaloqa;
- audio konferentsiyalarni o'tkazish;
- forumlar va chatlar tashkil etish orqali axborot almashish;
- bilimlarni test, turli topshiriqlar (nazorat, laboratoriya va boshqalar), vebinarlar va boshqalar shaklida tekshirish.

Chat darslari - chat texnologiyalaridan foydalangan holda o'tkaziladigan o'quv mashg'ulotlari. Ushbu darslar sinxron tarzda o'tkaziladi, ya'ni barcha ishtirokchilar bir vaqtning o'zida chatga kirish huquqiga ega. Ko'pgina masofaviy ta'lim muassasalari doirasida suhbat maktabi mavjud bo'lib, unda suhbat xonalari yordamida masofaviy o'qituvchilar va talabalarning faoliyati tashkil etiladi. Web-darslar - telekommunikatsiya va Internetning boshqa imkoniyatlaridan foydalangan holda o'tkaziladigan masofaviy darslar, konferentsiyalar, seminarlar, biznes o'yinlari, laboratoriya ishlari, seminarlar va o'quv mashg'ulotlarining boshqa shakllaridir. Ushbu usullar oliy ta'lim uchun maxsus o'quv veb-forumlari qo'llanishida, - foydalanuvchining ma'lum bir mavzu yoki muammo bo'yicha ishlashi, tegishli dastur o'rnatilgan saytlardan birida qoldirilgan yozuvlar yordamida ma'lumotlar almashishi ushbu texnologiyalardan foydalanish metodikasini takomillashishida yordam beradi. Bu metodlar orasida Veb-forumlar darslarning birinchi shaklidan uzoqroq (ko'p kunlik) ishlash imkoniyati va talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi

o'zaro ta'sirning sinxron xususiyati bilan ajralib turadi. Shuningdek, telekonferentsiya - qoida tariqasida, elektron pochtdan foydalangan holda pochta ro'yxatlari asosida o'tkaziladi. Ta'lim telekonferentsiyasi ta'lim maqsadlariga erishish bilan tavsiflanadi. Masofaviy ta'lim shakllari ham mavjud bo'lib, unda o'quv materiallari pochta orqali hududlarga yuboriladi.

O'qituvchi, repetitorlar, maslahatchilar, ilmiy va texnik rahbarlarning minimal ishtirokida (o'z-o'zini o'qitish) ta'lim resurslari bilan maslahatlashgan yoki mashq qilingan o'quvchining o'zaro ta'siri orqali o'qitish usuli. Ushbu usulni amalga oshirish uchun o'qituvchilar va o'qituvchilar turli xil ta'lim resurslarini yaratadilar va tanlaydilar: bosma, audio va video materiallar, shuningdek telekommunikatsiya tarmoqlari (interaktiv ma'lumotlar bazalari, elektron nashrlar va kompyuter o'qitish tizimlari) orqali yetkaziladigan o'quv qo'llanmalari.

Bir talaba, talaba yoki konsultatsiya qilinayotgan talaba, ilmiy va texnik xizmatga muhtoj mijoz, ilmiy darajaga da'vogarning bitta o'qituvchi, o'qituvchi, maslahatchi yoki ilmiy-texnikaviy munosabatlari bilan tavsiflangan individual o'qitish va o'qitish usuli. supervayzer (birma-bir trening). Bu usulni masofaviy ta'limda asosan telefon, ovozli pochta, faks, elektron pochta, Skype tizimi kabi texnologiyalar orqali amalga oshirish mumkin.

Usul o'qituvchi tomonidan o'quv materialini taqdim etishga asoslangan, bunda talabalar muloqotda faol rol o'ynamaydilar ("birdan ko'pga" o'rganish). Bu usul o'qituvchi, repetitor, maslahatchi tomonidan qo'llaniladi, butun guruh o'qitilganda va maslahatlashganda, ular taxminan teng darajada tayyorlanadi va yakuniy natija hamma uchun bir xil bo'ladi. Masalan, bu repetitor maktab o'quvchilarini Yagona davlat imtihoniga tayyorlaganda yoki talabalarga turli fanlar bo'yicha maslahat berganda sodir bo'ladi. An'anaviy ta'lim tizimiga xos bo'lgan bu usul zamonaviy axborot texnologiyalari asosida ishlab chiqilmoqda. Shunday qilib, radio yoki televizorda o'qilgan audio yoki video kassetalarga yozilgan ma'ruzalar zamonaviy masofaviy ta'limda e'lonlar taxtasi tizimlaridan foydalangan holda kompyuter tarmoqlari orqali tarqatiladigan elektron ma'ruzalar bilan to'ldiriladi.

O'qituvchilar, repetitorlar, maslahatchilar tomonidan tayyorlangan va tanlangan elektron

ma'ruza maqolalar yoki ulardan ko'chirmalar to'plami, shuningdek, talabalarni kelgusi muhokamalarga tayyorlaydigan o'quv materiallari bo'lishi mumkin.

Masofaviy ta'limning kamchiliklari quyidagilardan iborat:

- yuqori tezlikdagi Internetning mavjudligi, ko'pincha bu mamlakatimizning chekka aholi punktlari uchun qiyinchilik tug'diradi.
- o'quv vazifalarini bajaradigan shaxsni aniqlashning mumkin emasligi.

Xulosa qilib, masofaviy ta'lim, harakatchanligi cheklangan yoki kasallik tufayli ommaviy mashg'ulotlarga qatnasha olmaydigan nogiron talabalar uchun muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, masofaviy ta'lim qabul qilingan jadval bo'yicha ta'lim muassasalariga borish mumkin bo'lmagan jadval bo'yicha ishlaydigan kattalar uchun katta ahamiyatga ega.

Adabiyotlar ro'yhati:

1. Калмыков А.А. и др. Дистанционное обучение. Введение в педагогическую технологию. – М., 2005.
2. Лугин В.Г. Формы и методы Дистанционного обучения. Режим доступа <http://repetitmaster.ru/forms-and-methods-remote-education.html>
3. Полат Е.С. Модели дистанционного обучения. Режим доступа <http://hr-portal.ru/article/modeli-distancionnogo-obucheniya-polat-es>
4. Теория и практика дистанционного обучения: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учебн. заведений/Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева; Под ред. Е. С. Полат // М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 416 с.